

« Σώπασε κυρά Δέσποινα ... »

Γράφει ο Τρύφων Τσομπάνης, Αναπληρωτής Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ.

Δυστυχώς η ιστορία του λαού μας πολλές φορές μας επιφυλάσσει δυσάρεστες εκπλήξεις που όμως έχουν αντίκτυπο, όπως στην προκειμένη περίπτωση, στην παγκόσμια ιστορία και τον παγκόσμιο πολιτισμό. Η μικρή αυτή κοιτίδα του Ελληνισμού στον παγκόσμιο χάρτη, μόνο θετικά είχε να προσφέρει στην ανθρωπότητα, τις κοινωνίες των λαών και στον πολιτισμό της οικουμένης. Έννοιες, λέξεις, επιστήμες και αρχές, που μπήκαν στη ζωή των λαών και των πολιτισμών τους, βλάστησαν σ' αυτόν τον ευλογημένο τόπο, που μόνο θετική συνεισφορά έχει στην ανθρωπότητα. Αντ' αυτών εισέπραξε καταστροφές και κατοχές και πλήρωσε με αίμα μαρτύρων και ηρώων την αχαριστία των ευεργετηθέντων.

Δύση και Ανατολή πολλές φορές δοκίμασαν την κόψη του σπαθιού τους στα φιλειρηνικά κεφάλια των Ελλήνων, και παρ' όλα αυτά ο Ελληνισμός δεν έπαψε να συγχωρεί και να ελπίζει στην καρποφορία των αρετών που δίδαξε, στις καρδιές των διωκτών του. Χρόνια τώρα η έννοια της καλής γειτονίας που οι πανανθρώπινες αξίες επιδιώκουν και σχεδόν όλοι οι πολιτισμένοι λαοί επιθυμούν, καταλύονται από λαούς που η μόνη συνεισφορά τους στην

ανθρωπότητα ήταν οι ταραχές και οι καταστροφές λαών και πολιτισμών, εισάγοντας έτσι στην σύγχρονη εποχή το δίκαιο και τη λογική της ζούγκλας και δη το δίκαιο αυτό του ισχυροτέρου! Ξεκινώντας από τα βάθη απροσδιόριστων πολιτισμικών αρχών και νομαδικών «πολιτισμών», ξεχύθηκαν σε χώρες που είχαν αναπτύξει και είχαν αφομοιώσει πολλά στοιχεία του Ελληνικού πολιτισμού και κατάφεραν δια της βίας και της τυραννίας να ισοπεδώσουν κάθε τι που ύψωνε μπροστά τους το πνεύμα του πολιτισμού και της αλληλοπεριχώρησης των λαών. Παρέμειναν δυστυχώς στην ιστορία όπως ακριβώς και εμφανίστηκαν! Ένας διάσημος Τούρκος Ακαδημαϊκός και ιστορικός ο Τανέρ Ακσαμ μιλώντας προ ημερών είπε για τους ομοεθνείς του: «Δεν έχουμε αποθέματα πολιτισμού για να πάμε πάρα πέρα την πολιτιστική κληρονομιά που μας κληροδότησαν. Δεν έχουμε να προσθέσουμε ούτε ένα λιθαράκι στην παγκόσμια κληρονομιά. Εμείς δεν μπορούμε να δημιουργήσουμε μια νέα πολιτισμική αξία. Μπορούμε μόνο να την κατακτήσουμε, να την χαλάσουμε, να την γκρεμίσουμε και να την καταστρέψουμε».

Έτσι σήμερα η παγκόσμια κοινότητα και ο ανά τον κόσμο Ελληνισμός, βιώνει μία εκ νέου προβολή αυτών των αναχρονιστικών λογικών περί του δικαίου του ισχυρού και των όπλων, των αποφάσεων που προσβάλλουν πρώτα αυτούς, και τους εκθέτουν έτι περισσότερο στην παγκόσμια ιστορία. Η κατάσταση των Χριστιανικών μνημείων ανά την οικουμένη, κάτω από μπότες Δυτικές και Ανατολικές, έχουν καταγραφεί ιστορικά με μελανά γράμματα και χαρακτήρισαν κάποιους λαούς για ολοκληρωτισμό! Η ιστορία, η τέχνη, η θρησκεία, ο πολιτισμός, υπήρξε και υπάρχει για όλους τους λαούς σημείο αναφοράς και συνεισφοράς στην ανθρωπότητα διαχρονικά. Όταν όμως αυτά τα στοιχεία καταστρέφονται επιμελώς, ή χρησιμοποιούνται ως εργαλεία πολιτικής επιβολής για προσωπικές επιδιώξεις, τότε η πράξη αυτή στοιχειοθετεί έγκλημα κατά της ανθρωπότητας και του πολιτισμού!

Κάτι τέτοιο συμβαίνει και στις μέρες μας, με την απόφαση του προέδρου Ερντογάν, να αλλάξει το θεσμικό καθεστώς της χρήσης της Αγίας Σοφίας της Κωνσταντινουπόλεως και να τη μετατρέψει σε χώρο λατρείας του Ισλάμ, μιας θρησκείας που εμφανίστηκε στην ιστορία 100 χρόνια μετά το χτίσιμο της Αγια-Σοφιάς. Το ανιστόρητο του γεγονότος εκθέτει τούς

εμπνευστές και αποκαλύπτει τον βαθύ τους πόνο, πως μετά από την αποφράδα εκείνη ημέρα της 29ης Μαΐου του 1453, μπορεί να έπεσε η Βασιλεύουσα, μπορεί να εδραίωσαν την δύναμή τους χτίζοντας το μέλλον τους με αίμα και φωτιά, αλλά η Αγία-Σοφιά, έμεινε απόρθητη στις συνειδήσεις τους και αδούλωτη, ακόμα κι όταν την μετέτρεψαν και παλαιότερα σε Τζαμί, οι θρύλοι της δεν έπαψαν να υπάρχουν και να ενοχλούν. Δεν μπόρεσαν να κατανοήσουν ποτέ το μεγαλείο της, δεν άντεξαν να αντικρίσουν την ομορφιά της, γι αυτό και κάλυπταν τον διάκοσμο του ναού, δεν κατάφεραν να νιώσουν αυτό που ένιωσαν κάποιοι άλλοι κατακτητές τον 8ο αιώνα και ακολούθησαν τελικά τη «Σοφία του Θεού», τον Χριστό, και μπήκαν στη στράτα των πολιτισμένων λαών, που έμαθαν να σέβονται την ιστορία. Η γειτονική μας χώρα, εδώ και χρόνια ανήκει στις χώρες που είναι στη λίστα παρακολούθησης της Διεθνούς Επιτροπής για τις θρησκευτικές ελευθερίες και είναι καταγεγραμμένη ως «χώρα ειδικής ανησυχίας». Επομένως υπό την παρούσα ηγεσία της και με αυτές τις αποφάσεις της, συνεχίζει να απομακρύνεται από τον παγκόσμιο πολιτισμένο κόσμο και να θέτει σε κίνδυνο τις θρησκευτικές ελευθερίες όλων των θρησκευτικών μειονοτήτων της Τουρκίας, να παραβιάζει διεθνείς συνθήκες και να προσβάλλει θρησκευτικές αρχές, να αδιαφορεί για τις αποφάσεις διεθνών οργανισμών όπως η UNESCO, ερχόμενη σε αντίθεση ακόμα και με το Κοράνι, που υιοθετεί κάποιες αρχές ειρηνικής συνύπαρξης των λαών και σεβασμού της πίστης τους. Επιπλέον ο Πρόεδρος Ερντογάν έρχεται σε αντίθεση και με την ιστορία του ίδιου του λαού του, που κατακλύζει τον Μονή του Αγίου Γεωργίου του Κουδουνά και προσεύχεται στην Παναγία μητέρα του Κυρίου Ιησού Χριστού. Είναι ενδεικτικό αυτό που δήλωσε ο διάσημος τούρκος ποιητής και μουσικοσυνθέτης Λιβανελί, ότι: «η μητέρα μου προσεύχεται στον Αλάχ, αλλά λέει πως αν δεν ακούσει αυτός, θα την ακούσει σίγουρα η Παναγιά»!!!

Η Αγία Σοφία, δεν ανήκει μόνο στον Ορθόδοξο κόσμο, ανήκει σε όλο τον κόσμο, Δύσης και Ανατολής, σε κάθε άνθρωπο που αναζητά την Αλήθεια και την ομορφιά που σώζει τον κόσμο. Αυτό δηλώνουν ακόμα και Τούρκοι διανοούμενοι, πνευματικοί άνθρωποι του Ισλάμ και θρησκευτικοί του λειτουργοί που δεν τυφλώνονται από το γενιτσαρικό μίσος του εφήμερου ηγέτη της γείτονος. Όσο η μικρή Ελλάδα, θα εδραιώνεται στον παγκόσμιο

χάρτη ως μια σύγχρονη ευρωπαϊκή χώρα, τόσο η Τουρκία του σημερινού πρωθυπουργού της, θα επαναπροσδιορίζει τη θέση της, σε επίπεδο ψυχής και πολιτισμού, και θα απομακρύνεται από το όνειρο του συνυπολογισμού της στα πολιτισμένα ευρωπαϊκά κράτη, κι άλλο τόσο θα βαραίνουν το ιστορικό της βιογραφικό, καταστροφές και γενοκτονίες, σφαγές και αίματα, ακόμα και ομοεθνών πολιτικών της αντιπάλων. Αυτή τη στιγμή η Τουρκία, ξαναγυρνά στις στέπες απ όπου ξεκίνησε, αλλάζοντας άρδην προσανατολισμό. Το όνειρο μιας νέας οθωμανικής αυτοκρατορίας, ξεφτίζει άδοξα, καθώς τοποθετήθηκε μόνη της απέναντι στον πολιτισμένο κόσμο και τους λαούς που σέβονται την παγκόσμια ιστορία.

Αυτό που θα σώσει ίσως και θα κάνει λιγότερο οδυνηρό το πέρασμα της Τουρκίας στη σύγχρονη εποχή, είναι να σεβαστούν το διεθνές δίκαιο, τους κανόνες που θέτει η παγκόσμια κοινότητα για τα διεθνώς αναγνωρισμένα μνημεία και να επιστρέψουν την χρήση της Αγίας Σοφίας, στη λατρεία για την οποία χτίστηκε και συναντήθηκε η επιστήμη και το μέτρο, η πίστη και το κάλλος, η σοφία του ανθρώπου με τη «Σοφία του Θεού».

Από αυτή την κίνηση όλοι θα βγουν ωφελημένοι και θα αποδείξουν ότι ο 21ος αιώνας είναι ο αιώνας την συνύπαρξης των λαών, του σεβασμού της πίστης και της αποδοχής της ετερότητας του άλλου.

Κάποτε έξω από την Αγία Σοφία υπήρξε μια κρήνη με μια επιγραφή: «ΝΙΨΟΝ ΑΝΟΜΗΜΑΤΑ ΜΗ ΜΟΝΑΝ ΟΨΙΝ». Είναι καιρός η Τουρκία να αξιοποιήσει την ιστορία του μνημείου και να ξεπλύνει τα ανομήματα αιώνων που τη βαραίνουν ιστορικά.

Αλλιώς, η αγωνία της να φανεί μεγάλη και ισχυρή, θα καταρρακώνεται κάτω από τα βλέμματα των αγγέλων και την γλυκιά ματιά της Πλατυτέρας των ουρανών, που θα τους κοιτά, χαμογελώντας πικραμένη, πίσω από τα παραπετάσματα!